

Liite 2

Terveydensuojelun valvontasuunnitelma vuosille 2020 - 2024

SISÄLLYS

1 TERVEYDENSUOJELU.....	1
1.1 Tarkastuksen tavoite ja sisältö.....	1
1.2 Suunnitelman ulkopuoliset tarkastukset.....	5
1.3 Valvontakohteiden tarkastustiheys.....	6
1.4 Kunnan toimesta tapahtuva näytteenotto ja näytteen tutkiminen.....	6
1.5 Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi.....	8
2 TERVEYDENSUOJELUN PAINOPISTEET.....	8
3 MUUT SUUNNITELMASSA HUOMIOITAVAT ASIAT.....	9
2.1 Resurssit.....	9
2.2 Toteutettavien tarkastusten määrä.....	9
2.3 Terveydensuojelun valvontasuunnitelmaan sisältyvät liitteet.....	9

1 TERVEYDENSUOJELU

Kunnan tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveydensuojelua siten, että asukkaille turvataan terveellinen elinympäristö, Kunnan on tiedotettava terveydensuojelusta ja järjestettävä terveydensuojelua koskevaa ohjausta ja neuvontaa.

Terveydensuojelulain tarkoituksena on ylläpitää ja edistää väestön ja yksilön terveyttä. Lain tavoitteena on myös ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka saattavat aiheuttaa terveystahtaa. Terveydensuojelulain mukaan päävastuu terveydensuojelun toteuttamisesta on kunnilla. Säännölliseen valvontaan kuuluvat on tarkastukset. Asiakirjatarkastukset ovat myös osa valvonnan prosessia. Valvonnan kohteita ovat mm. erikseen määritellyt ilmoituksenvaraiset toiminnat, koulut, päiväkodit, talous- ja uimavesi sekä ei-säännölliseen valvontaa lukeutuvat asumisterveys- ja valitusasiat sekä laivatar-kastukset. Säännöllinen valvonta on maksullista.

Terveydensuojelun valvontasuunnitelman laatimisesta määrätään terveydensuojelulaissa. Valvontasuunnitelmassa tulee ottaa huomioon Valviran laatima valtakunnallinen terveydensuojeluohjelma paikalliset tarpeet huomioiden. Valvonta suunnitelma on tarkastettava tarvittaessa.

1.1 Tarkastuksen tavoite ja sisältö

Terveydensuojelulain mukaisen valvontakohteen tarkastuksen tavoitteena on selvittää aiheuttaako toiminta terveystahtaa tai esiintyykö sellaisia tekijöitä ja olosuhteita, joiden vuoksi terveystahtaa voi syntyä. Mikäli tarkastuksella todetaan puutteita, voidaan antaa tarpeellisia ohjeita, toimenpidekehotuksia tai jopa -määräyksiä. Säännöllisellä valvonnalla pyritään jo ennalta ehkäisemään terveystahtojen syntyä. Tarkastukseen sisältyy useimmiten aistinvaraista tarkastelua ja arviointia. Lisäksi siihen voidaan liittää mittauksia ja näytteenottoa.

Terveysvalvonnassa olevat terveydensuojelulain mukaiset kohteet ja niihin kohdistuvat valvontatoimet kuten kaikki tarkastukset, näytteenotot, toimenpidepyynnöt jne. kirjataan VATI-tietojärjestelmään.

Terveydensuojelulain mukainen valvonta alkaa, kun toiminnanharjoittaja jättää terveydensuojelu-viranomaiselle toimintaansa koskevan ilmoituksen. Tämän jälkeen terveydensuojeluviranomainen antaa todistuksen ilmoituksen vastaanottamisesta. Ilmoituksen käsittelyvaiheessa selvitetään tilan käyttötarkoituksen sopivuus esitettyyn toimintaan ja ympäristöön nähden. Voidaan katsoa tilasuunnittelu tai/ja tarkastaa vesi-, viemäri- ja ilmastointisuunnitelmat. Lisäksi tarkastetaan, että suunnitelmissa on otettu huomioon, millaisia vaatimuksia terveydensuojelulaissa asetetaan kyseiselle toiminnalle. Terveydensuojeluviranomaisella on aina kuitenkin mahdollisuus riskinarvioinnin perusteella pyytää ilmoitus tällaisesta toiminnasta ja ottaa toiminta suunnitelmallisen valvonnan piiriin.

Ennakolta sovituissa tai ennalta ilmoittamattomissa tarkastuksissa kiinnitetään huomiota mm. tilojen yleiseen siisteyteen ja rakenteiden kuntoon, siivousohjelmaan, sisäilman laatuun ja ilmanvaihdon toimivuuteen, ympäristölle tai ympäristöstä aiheutuvaan häiriöalttiuteen, valvontaohjelman toteuttamiseen, kemikaalien käyttöön ja varastointiin, jätehuollon toteutu-

miseen, työntekijöiden lakisääteisiin osaamistodistuksiin. Pääosa suunnitelman mukaisista tarkastuksista tehdään ennakolta sovittuna aikana.

Havainnot tarkastuksissa tehdään pääasiassa aistinvaraisesti. Tarvittaessa valvontaviranomaisen suorittamien alustavien mittausten avulla voidaan arvioida tarkempien tutkimusten tarpeellisuus. Tarkastukseen liittyy ohjausta ja neuvontaa sekä mahdollisesti näytteenottoa. Tarkastuksesta laadittavassa pöytäkirjassa annetaan tarpeelliset määräykset ja ohjeet tarvittavista jatkotoimenpiteistä. Kaikista tehdyistä tarkastuksista laaditaan tarkastuspöytäkirja, vaikka asiat kohteessa olisivatkin kunnossa. Tarvittaessa tehdään uusintatarkastus. Uusintatarkastuksella varmennetaan, että kohteen toiminta on saatettu hyväksyttävälle tasolle. Uusintatarkastus voi olla myös esim. tarvittavan asiakirjan pyytäminen nähtäväksi, jos siinä on aiemmin ollut puutteita. Säännölliseen ja suunnitelmalliseen valvontaan liittyvä tarkastus on pääasiassa ennakolta sovittu.

Terveydensuojelulain mukaiset valvontakohteet on tarkastettava riittävän usein ja siten, että oleellimmat terveydensuojelun näkökohdat tulevat katetuiksi tarkastuksissa. Tarkastusten sisällöt on kuvattu taulukossa 1. Lisäksi valvonnassa hyödynnetään Valviran internet-sivuilla julkaistavaa terveydensuojelun valvontaohjeistoa.

Taulukko 1. Valvontakohtetypin tarkastusten yleinen sisältö

Kohdetyypit	Tarkastuksella huomioidaan
TsL 13 § 1 mom. 1 kohdan kohteet (työtilat)	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Asutuksen läheisyys, asukkaiden määrä, asukkaiden häiriöalttius • Harjoitettavan toiminnan laatu, toiminnan jatkuvuus • Toiminnan mahdollisesti aiheuttamat haitat (melu, pöly, haju) • Yleinen siisteys • Rakenteiden ja pintojen kunto ja huolto • Ilmanvaihto • Tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • Käytettävän talousveden laatu • Kemikaalien käsittely ja säilytys • Jätehuollon järjestelyt
Julkiset huvi- ja kokoontumishuoneistot	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Yleinen siisteys, siivousohjelma ja välineet • Rakenteiden ja pintojen kunto ja ylläpito • Pesu- ja pukeutumistilat • Käymälät ja muut sosiaalitilat • Sisäilman laatu ja ilmanvaihto • Toiminnan aiheuttama melu • Asiakasmäärät • Tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • Harjoitettavan toiminnan laatu • Käytettävän talousveden laatu • Jätehuollon järjestelyt
Yleinen uimahalli, uima-allas, uimala tai kylpylä <ul style="list-style-type: none"> • uimahalli • uima-allas, uimala • kylpylät ja vesipuistot 	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Henkilöstön allasvesihygieeninen osaaminen • Valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuminen • Tulosten ja poikkeamien raportointi terveydensuojeluviranomaiselle • Onko poikkeamien johdosta ryhdytty toimenpiteisiin

	<ul style="list-style-type: none"> • Allasveden laatuvaatimusten täyttymisen seuranta • Ovatko vedenlaatutulokset asiakkaiden nähtävillä • Vedenpuhdistuslaitteiden toiminta, niiden huolto ja käyttötarkkailu • Ilmanvaihto ja sisäilman laatu • Yleinen siisteys ja siivousjärjestelyt • Sauna- ja pesutilat • Kalusteiden ja pintojen kunto • Jätehuollon järjestelyt • Kemikaalien käsittely ja varastointi • Asiakasmäärät ja kirjanpito niistä
<p>Yleinen uimaranta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asetuksen (177/2008) mukainen uimaranta, EU-uimaranta • muu yleinen uimaranta 	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Uimarannan siivous ja jätehuolto • Yleiseen käyttöön tarkoitetut käymälät ja pukeutumistilat • Ovatko vedenlaatutulokset asiakkaiden nähtävillä ilmoitustaululla • Kiellettyalue, jolla kielletään koirien ja muiden kotieläinten oleskelu uimarannalla • Riskit uimaveden laadulle • Kävijämäärät • Asetuksen (177/2008) mukaisille uimarannoille uimavesiluokitus ja uimavesiprofiili • Tiedottaminen • Erityistilanteisiin varautuminen
<p>Koulu tai oppilaitos</p> <ul style="list-style-type: none"> • peruskoulu • lukio, yliopisto, kansalaisopisto • keskiasteen eril. oppilaitokset 	<ul style="list-style-type: none"> • vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • yleinen siisteys ja rakenteiden kunto ja ylläpito • siivousohjelma ja -välineet • käymälät • pesu- ja pukeutumistilat • valaistus • sisäilman laatu ja ilmanvaihdon riittävyys • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • harjoitettavan toiminnan laatu • käytettävän talousveden laatu • toiminnan aiheuttama melu • pöly ja haju • kemikaalien käsittely ja säilytys • jätehuollon järjestelyt, piha-alueet • oppilasmäärät ja tilojen riittävyys oppilasmäärään nähden
<p>Päivähoitopaikat, lasten- tai ryhmäperhepäiväkodit, esiopetustilat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • yleinen siisteys ja rakenteiden kunto ja ylläpito • siivousohjelma ja -välineet • käymälät • pesu- ja pukeutumistilat • vaatteiden käsittely • valaistus • ilmanvaihto • sisäilman laatu • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • käytettävän talousveden laatu • melu • jätehuolto, piha- ja leikkialueet

	<ul style="list-style-type: none"> • lapsimäärät ja tilojen riittävyys lapsimäärään nähden
Vanhainkodit, palvelutalot ja muut asumispalvelut	<ul style="list-style-type: none"> • vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • yleinen siisteys ja rakenteiden kunto ja ylläpito • siivousohjelma ja -välineet • käymälät • pesu- ja pukeutumistilat • valaistus • ilmanvaihto • sisäilman laatu • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • käytettävän talousveden laatu • melu • jätehuolto • piha-alueet • asiakasmäärät
Kauneushoitola tai muu ihonkäsittely tai -hoitopaikka, solarium	<ul style="list-style-type: none"> • vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • harjoitettavan toiminnan laatu • toiminnan jatkuvuus • toiminnan mahdollisesti aiheuttamat haitat (melu, pöly, haju) • yleinen siisteys ja siivousjärjestelyt • välineiden siisteys ja puhdistus • käsihygieniat • työvaatteet • pesu- ja pukeutumistilat • käymälät • rakenteiden ja pintojen kunto ja huolto • ilmanvaihdon riittävyys • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • käytettävän talousveden laatu • kemikaalien käsittely ja säilytys, jätehuollon järjestelyt • saako asiakas tarvitsemiaan erityistietoja ja ohjeita
Julkinen kuntosali tai liikuntatila	<ul style="list-style-type: none"> • vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • tilojen ja välineiden siisteys ja puhdistus sekä huolto ja ylläpito • ilmanvaihto • siivousjärjestelyt • pesu- ja pukeutumistilat • käymälät • jätehuolto
Muut laitokset ja huoneistot, joissa harjoitetusta toiminnasta saattaa aiheutua käyttäjälle terveyshaittaa	<ul style="list-style-type: none"> • vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • toiminnan luonne ja laajuus määrittelee tarkastustoimintaa (altistuvien määrä, altistava tekijä) • harjoitettavan toiminnan laatu • toiminnan jatkuvuus • toiminnan mahdollisesti aiheuttamat haitat (melu, pöly, haju) • yleinen siisteys • rakenteiden ja pintojen kunto ja huolto • ilmanvaihto • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • käytettävän talousveden laatu • kemikaalien käsittely ja säilytys • jätehuollon järjestelyt • saako asiakas tarvitsemiaan erityistietoja ja ohjeita

<p>Talousvettä toimittavat laitokset</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vähintään 5000 käyttäjää tai talousvettä tuotetaan yli 1000 m³/d 	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaako toiminta siitä tehtyä hakemusta ja hyväksymispäätöstä • Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuman sekä tutkimustulosten arviointi • Henkilöstön talousvesihygieeninen osaaminen • Vedenottamoiden ja niiden ympäristön tarkastus • Erityistilannesuunnitelmat ja varautuminen • Laitoksen suorittama käyttötarkkailu • Tilojen siisteys ja kunto • Vedenottamoiden rakenteiden ja verkoston kunto sekä niiden kunnon seuranta • Saneeraaminen • Kemikaalien käyttö ja varastointi • Vedenlaadusta tiedottaminen
<p>Talousvettä toimittavat laitokset</p> <ul style="list-style-type: none"> • 50–5000 käyttäjää tai talousvettä tuotetaan 10–1000 m³ päivässä • Muu asetuksen (461/2000) mukainen kohde 	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaako toiminta siitä tehtyä hakemusta ja hyväksymispäätöstä • Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuman sekä tutkimustulosten arviointi • Henkilöstön talousvesihygieeninen osaaminen • Vedenottamoiden ja niiden ympäristön tarkastus • Erityistilannesuunnitelmat ja varautuminen • Laitoksen suorittama käyttötarkkailu • Tilojen siisteys ja kunto • Vedenottamoiden rakenteiden ja verkoston kunto sekä niiden kunnon seuranta • Saneeraaminen • Kemikaalien käyttö ja varastointi • Vedenlaadusta tiedottaminen
<p>Talousvettä toimittavat laitokset</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle 50 käyttäjää tai talousvettä tuotetaan alle 10 m³ päivässä • Muu asetuksen (401/2001) mukainen kohde 	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaako toiminta siitä tehtyä hakemusta ja hyväksymispäätöstä • Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Soveltaen samat kuin yllä • Toiminnan laajuus (elintarvikealan yritykset, julkinen tai kaupallinen toiminta)

1.2 Suunnitelman ulkopuoliset tarkastukset

Kotirauhan piiriin kuuluvasta ilmoitusvelvollisesta toiminnasta on tehtävä ilmoitus, joka käsitellään lain mukaisesti. Toimintaa ei voida kuitenkaan tarkastaa osana suunnitelmallista valvontaa. Jos epäillään ko. toiminnan aiheuttavan terveystahetta, voidaan toiminta tarkastaa asukkaan luvalla.

Asuntojen terveydellisten olosuhteiden tarkastuksia tehdään, jos asukkaalla on perusteltu syy epäillä asunnosta aiheutuvan terveystahetta. Asunnontarkastukset tehdään kirjallisen pyynnön perusteella. Tarkastus suoritetaan aistinvaraisesti havainnoiden ja paikkoja rikkomatta. Tarvittaessa terveystarkastaja tekee oman harkintansa mukaisia alustavia mittauksia jatkotoimenpiteitä varten kiinteistön omistajan kustannuksella. Kiinteistön omistajalle voidaan antaa jo tarkastuksen perusteella korjauskehoitus. Ulkopuolisia asiantuntijoita voidaan käyttää apuna, mikäli heillä on tarvittava asiantuntemus ja pätevyys. Jos epäillään kokoon-tumishuoneistosta aiheutuvan terveystahetta siellä oleskeleville, suoritetaan tarvittaessa

tarkastus. Lisäksi tarvittaessa pyynnöstä tehdään laivatarkastuksia, joilla myönnetään saniteettitodistus kansainvälisen terveystieteiden mukaisesti.

1.3 Valvontakohteiden tarkastustiheys

Valvontakohteet on tarkastettava riittävän usein ja terveydensuojelun näkökohdat huomioiden. Tarkastustiheys on määritelty Valvira ohjeistuksen mukaisesti kohdetyyppikohtaisesti. Suunnitelman mukaiset tarkastukset, näytteenotto ja tutkimukset ovat maksullisia. Taulukossa 2 on esitetty erikseen Valviran arvioima tarkastustyyppikohtainen tarkastustiheys/vuosi, mikä toimii myös kunnan tarkastustiheytenä. Kohdekohtaista tarkastustiheyttä ei ole määritelty seutualueellamme. Toiminnanharjoittajan jätettyä ilmoituksen terveydensuojelulain mukaisesta toiminnasta, voidaan todistuksen antamisen yhteydessä ilmoittaa toiminnanharjoittajalle kohteen säännöllisen valvonnan tarkastustiheys.

Terveydensuojelulain mukaiset, suunnitelmallisen valvonnan kohteet jaetaan kolmeen riskiluokkaan, joiden perusteella määrittyy valvontakohdetyypin tarkastustiheys. On huomioitava, että suunnitelman mukaista säännöllistä valvontaa ei voida korvata tai lopettaa terveystieteiden epävyyden käsittelyn ajaksi. Sen sijaan epäillyn terveystieteen johdosta valvontakohteen riskin arviointia tulisi uudelleen arvioida ja tarkastustiheyttä mahdollisesti lisätä.

Luokkaan 3 kuuluvat ne kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta voi aiheutua terveystieteen esimerkiksi altistuvien määrä on suuri, toiminta on herkkä häiriöille, vaikutukset terveyteen ovat merkittäviä, altistusaika on pitkä (korkea riski).

Luokkaan 2 kuuluvat ne kohteet, joissa on mahdollista, että toiminnasta voi aiheutua terveystieteen tai viihtyvyyshaittaa (keskisuuri riski).

Luokkaan 1 kuuluvat ne kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta ei aiheudu terveystieteen haittaa (matala riski).

Tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika riippuu mm. kohteen koosta ja toiminnan laajuudesta. Tähän aikaan katsotaan kuuluvaksi tarkastuksen tarkoitus, siihen valmistelu, itse sisältö ja pöytäkirjan kirjoittaminen. Voimavarojen suunnittelussa on kuitenkin otettava huomioon myös matka-aika. Koko tarkastusprosessiin voi kuulua aikaa yhdestä tunnista päiviin. Kokonaistyöaika toimistotöineen tarkastettua kohdetta kohden saadaan kertomalla käytetty tarkastusaika kahdella.

Taulukko 2. Terveydensuojelulain suunnitelmallisen valvonnan kohdetyypit, riskiluokka tarkastustiheys ja tarkastukseen keskimäärin käytettävä aika

Suunnitelmallisen valvonnan kohdetyypit		Riskiluokka	Tarkastustiheys/ vuosi	Tarkastukseen keskimäärin käytettävä aika (h)
Toimintaluokka	Toimintatyyppi			
Talousveden toimitaminen	Talousveden toimitus (461/2000) EU-raportoitava	3	1	8-15
	Muut vedenjakelu (10-1000m ³ /d tai 50-5000 käyttäjää, 461/200)	3	1-0,5	4-8
	Pieni vedenjakelualue	2	0,5-0,3	2-6
	Tukkulaitos	3	1	6-8
Kokoontuminen, julkiset huvi- ja kokoontumishuoneistot	Lasten ja nuorten kohteet kerhotilat, nuorisotilat, leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot, sisäleikkipuistot	2-1	0,25	2-4

Opetustoiminta koulut, oppilaitokset	Esiopetus, peruskoulu, lukio, ammattioppilaitos, muut koulut ja oppilaitokset, korkeakoulu ja muu aikuiskoulutus	2-1	0,3	5-15
Majoitustoiminta	Hotellit, hostellit, maatilamatkailu, asuntolat jne.	2-1	0,2	2-4
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset	Kosmetologiset huoneistot, tatuointi ja lävistys, muu ihon käsittely ja hoito	2-1	0,25	2-3
	Solarium	2	0,2	2
Sosiaalihuollon palvelut	Lasten päiväkodit tms.	2	0,3	2-6
	Lastenkodit / lastensuojeluyksiköt tms.	2	0,3	2-6
	Vanhainkodit ja vastaavat	2	0,3	2-6
	Muut sosiaalian yksiköt	2	0,3	2-6
Liikunta ja virkistystoimi	Yleiset uimarannat (EU-rannat & pienet uimarannat)	2	1	2-4
	Yleiset altaat uimahalli, kylpylä, uimala, vesipuisto tai muu yleinen allas	3	1	4-5
	Yleiset saunat	2	0,5	2-3
	Yleinen liikuntatila urheiluhalli, kuntosali tai muu yleinen liikuntatila	1	0,2	2-4

Tarkastustiheys: 2 = kaksi kertaa vuodessa, 1 = kerran vuodessa, 0,5 = joka toinen vuosi, 0,3 = kerran kolmessa vuodessa, 0,25 = kerran neljässä vuodessa, 0,2 = kerran viidessä vuodessa

Valvontaohjelman tarkastustiheys ei korvaa valvontayksiköiden tekemää riskinarviointia, vaan valvontayksikön tulee arvioida alueellaan riskejä aluekohtaisesti. Riskinarvioinnin perusteella kohdekohtaista tarkastustiheyttä voidaan lisätä tarpeen mukaan tai vähentää enintään puolella. Tarkastustiheyden tulee olla vähintään 0,2.

Riskinarviointi perustuu valvottavan tilan olosuhteisiin tai toiminnan aiheuttamiin terveysuhkiin, joista voi aiheutua terveyshaittaa. Merkittäviä tekijöitä riskinarvioinnin kannalta ovat:

- Altistuvien ihmisten määrä ja erityisryhmä (lapset, nuoret, vanhuksat, liikuntarajoitteiset, sairaat)
- Altistavan tekijän määrittely (taudinaiheuttaja, myrkyllisyys)
- Altistuksen kesto ja/tai toistuvuus (vakituinen tai tilapäinen oleskelu)
- Aikaisemman valvonnan tulokset (onko korjaaviin toimenpiteisiin ryhdytty)
- Onko toiminta ilmoitus- tai hyväksymispäätöksen mukaista
- Toiminnanharjoittajan omavalvonta ja asiantuntemus sekä resurssit
- Tiedottaminen ja varautuminen häiriötilanteisiin
- Muut mahdollisesti terveyshaittaa aiheuttavat tekijät

Ympäristöterveysvalvonnassa tullaan käyttämään riskinarviointiprosessissa Valviran ohjeita terveydensuojelulain mukaiseen valvontatarpeen arviointiin. Ensimmäisen suunnitelmallisen tarkastuksen jälkeen kohteelle tehdään oma kohdekohtainen riskinarviointi, jonka perusteella määritetään kohteen tarkastustiheys. Tämä kirjataan VATI-järjestelmään.

1.4 Kunnan toimesta tapahtuva näytteenotto ja näytteen tutkiminen

Talousveden sekä uima- ja allasvesien laadun valvonta on osa säännöllistä valvontaa. Arvioviranomaisnäytteistä sisällytetään tähän suunnitelmaan, jossa on huomioitu valtakunnalli-

nessa valvontaohjelmassa esitetyt painopistealueet. Lisäksi suunnitelmaan on sisällytetty omia paikallisia painopistealueita.

Terveysuojelulaki ja sen perusteella annetut säädökset määrittelevät todella tarkasti näytteenoton ja näytteistä tehtävät tutkimukset. Säädökset on annettu talous- ja uimavedelle (uimarannat ja uimahallit/kylpylät). Suunnitelmalliseen valvontaan eivät kuulu elintarvikehuoneistojen, päiväkotien tms. omaan käyttöön tarkoitettut kaivot. Kaivosta otetaan kuitenkin vesinäytteitä talousvesiasetuksen mukaisesti. Muu suunnitelmalliseen valvontaan liittyvä näytteenotto voidaan kohdistaa tarpeen mukaan esim. valvontakohteen siivouksen toimuuden tarkistamiseen puhtausnäyttein tai sisäilman laatua voidaan tarvittaessa selvittää erilaisilla näytteillä ja mittauksilla. Kullekin valvontakauden vuodelle on laadittu näytteenotto-suunnitelma, jolloin suunnitelmallisesta näytteenotosta syntyneet kustannukset kohdistuvat toiminnanharjoittajaan.

Näytteenoton voi suorittaa muu kuin kunnan terveysuojeluviranomainen. Tällöin on varmistettava näytteenottajan pätevyys esim. henkilösertifiointilla.

Valvontasuunnitelman mukaiset ja erityistilanteissa tehtävät tutkimukset suoritetaan joko Rovaniemellä sijaitsevassa Eurofins Ahma Oy:n tai Oulun Scan Lab Oy:n laboratoriossa. Molemmat ovat Ruokaviraston hyväksymiä laboratorioita. Lisäksi vesivälitteisissä epidemioidissa voidaan käyttää hyväksi paikallisten vesilaitosten (Kemi ja Tornio) käyttötarkkailulaboratorioita.

1.5 Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi

Kunnan tulee seurata laatimansa valvontasuunnitelman toteutumista. Terveysuojelun valvontasuunnitelman toteutuminen arvioidaan Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaostossa vuosittain osana ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaa. Jaoston hyväksymä arvio edelliseltä vuodelta toimitetaan Lapin aluehallintovirastolle maaliskuun loppuun mennessä.

Terveysuojelun valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnissa käsitellään säännöllisen valvonnan lisäksi muun valvonnan kattavuutta, vaikuttavuutta ja toteutumista. Valvontasuunnitelman painopisteiden laadullista toteutumista tulisi myös arvioida ja selostaa.

2 TERVEYDENSUOJELUN PAINOPISTEET

Valtakunnallisen valvontaohjelman painopistealueina ovat yhtenäinen valvonta ja yhteistyö. Ne on huomioitu myös terveysuojelun valtakunnallisessa valvontaohjelmassa. Terveysuojelun painopisteinä ovat omavalvonnan tukeminen ja elinympäristöterveyden edistäminen. Taulukossa 3 on esitetty ympäristöterveysvalvonnan painopistealueet vuosille 2020 - 2024

Taulukko 3. Terveysturvallisuuden valtakunnalliset painopisteet kaudella 2020 – 2024

Toimintavuosi	2020	2021	2022	2023	2024
Kohde	Valvonnan erityisperusteet				
Omaavunnon tukeminen		Tarkastuksilla selvitetään toiminnanharjoittajan tietoisuus toiminnan riskeistä			
Elinympäristöterveyden edistäminen ja yhteistyö	Erityistilannesuunnitelman päivitys	Suunnitelman sovitaminen kuntien suunnitelman kanssa		Harjoitus; pienet (1352/2015) vesilaitokset	
	Epidemiaselvitystyöryhmien kokoontumiset		Epidemiaselvitystyöryhmien kokoontumiset		Epidemiaselvitystyöryhmien kokoontumiset
Valvonnan riskinarviointi	Kohdekohtainen riskinarviointi				

3 MUUT SUUNNITELMASSA HUOMIOITAVAT ASIAT

3.1 Resurssit

Kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvän säännöllisen ja suunnitelmallisen valvonnan lisäksi on huomioitava muu kunnan tehtävänä oleva terveysturvallisuuden tarkoittama valvonta ja siihen verrattavat henkilöresurssit ja työaika. Tällaista muuta valvontaa, mikä ei vaadi säännöllisyyttä, ovat erilaiset suunnitelmaan sisältymättömät valvontatapaukset, asumisterveyteen liittyvät tarkastukset ja mittaukset, epidemiaselvitykset, asiakasyhteydenotot sekä niihin liittyvät selvitykset ja valvontatoimet, ilmoitusten ja hakemusten käsittely sekä lausuntojen valmistelu muille viranomaisille. Myös toimiminen terveysturvallisuusasioiden asiantuntijana, neuvojana ja ohjaajana sekä toiminnan kehittäminen ja erilaiset raportointitehtävät vaativat voimavaroja. Resursseja on varattava myös kansainvälisessä laivaliikenteessä olevien alusten tarkastuksiin. Terveysturvallisuuden 8 §:ssä määriteltyihin erityistilanteisiin varautumiseen tulee varata riittävästi aikaa.

3.2 Toteutettavien tarkastusten määrä

Terveysturvallisuuden suunnitelmalliseen valvontaan on laskettu käytettäväksi noin 15% työajasta, joka tarkoittaa noin 155 tarkastusta. Aika vaihtelee vuosittain johtuen painotuksista eri vuosina. Terveysturvallisuuteen käytettävä kokonaistyöaika on arviolta 35 % terveystarkastajan tehtävistä. Kokonaistyöaika sisältää asunontarkastukset, joita on vuosittain noin 50 sekä laivatarkastukset, joita on noin 50/vuosi. Lisäksi suunnitelmalliseen näytteenottoon arvioidaan kuluvan noin 60 htpv/vuosi.

Liitteessä 1 on esitetty vuoden 2020 – 2024 tarkastussuunnitelma, joissa on huomioitu vuosittaiset painopistekohteet. Liitteessä 2 on esitetty terveysturvallisuuden mukainen näytteenottosuunnitelma.

3.3 Terveysturvallisuuden valvontasuunnitelmaan sisältyvät liitteet:

Liite 1 ja 2. Tarkastus- ja näytteenottosuunnitelmat vuosille 2020 – 2024

Liite 1. Terveydensuojelulain valvontakohtetyypit, niiden tarkastustiheys, kohteiden määrä, tarkastettavien kohteiden määrä ja tarkastukseen keskimäärin käytettävä aika sekä suunnitellut tarkastukset vuosille 2020-2024

Suunnitelmallisen valvonnan kohtetyypit		Tarkastustiheys/ vuosi	Tarkastukseen keskimäärin käytettävä aika (h)	Kohteiden lukumäärä	Tarkastusvuosi				
Toimintaluokka	Toimintatyyppi				2020 (h)	2021 (h)	2022 (h)	2023 (h)	2024 (h)
Talousveden toimitaminen	Talousvettä toimittava laitos (1352/2015) EU-vesilaitokset	1	8-15	4	60	60	60	60	6
	Muut vesilaitokset (10-999m ³ /d tai 50-5000 käyttäjää)	1-0,5	4-8	10	40	40	40	40	40
	Talousvettä toimittava laitos (401/2001) pienet vesilaitokset	0,5-0,3	2-6	8	24	24	24	24	24
	Tukkulaitos	1	6-8	1	8	8	8	8	8
Kokoontuminen, julkiset huvi- ja kokoontumishuoneistot	Lasten ja nuorten kohteet kerhotilat, nuorisotilat, leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot, sisäleikkipuistot	0,25	2-4	24	24	24	24	24	24
Opetustoiminta koulut, oppilaitokset	Esiopetus, peruskoulu, lukio, ammat- tioppilaitos, muut koulut ja oppilaitokset, korkeakoulu ja muu aikuiskoulutus	0,3	5-15	62	310	310	310	310	310
Majoitustoiminta	Hotellit, hostellit, maatilamatkailu, asuntolat, kasarnit jne.	0,2	2-4	50	10	85	10	85	10
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset	Kosmetologiset huoneistot, tatuointi ja lävistys, muu ihon käsittely ja hoito	0,25	2-3	49	6	67	6	67	6
	Solarium	0,2	2	3	0	0	6	0	0
Sosiaalihuollon palvelut	Lasten päiväkodit tms.	0,3	2-6	39	78	78	78	78	78
	Lastenkodit / lastensuojeluyksiköt tms.	0,3	2-6	8	16	16	16	16	16
	Vanhainkodit ja vastaavat	0,3	2-6	31	62	62	62	62	62
	Muut sosiaalialan yksiköt	0,3	2-6	33	66	66	66	66	66
Liikunta ja virkistystoimi	Yleiset uimarannat (EU-rannat & pienet uimarannat)	1	2-4	31	124	124	124	124	124
	Yleiset altaat uimahalli, kylpylä, uimala, vesipuisto tai muu yleinen allas	1	4-5	12	60	60	60	60	60
	Yleiset saunat	0,5	2-3	7	0	21	0	21	0
	Yleinen liikuntatila urheiluhalli, kuntosali tai muu yleinen liikuntatila	0,2	2-4	41	0	82	0	0	82
Yhteensä					888	1127	894	1045	1045
htpv					118	150	119	140	140

